

România reciclează de 8 ani doar 14% din deșeurile municipale

Uniunea Europeana și-a propus sa devina lider global în gestionarea și reciclarea deșeurilor, însa România este în continuare unul dintre cele mai slab performante state membre la acest capitol.

De ce România nu a reușit sa crească în ultimii 8 ani gradul de reciclare?

Pe scurt, motivul acestei agitații pornește de la țintele impuse de Uniunea Europeana în domeniul reciclării deșeurilor, încă din 2008. Obiectivul major este ca, până la data de 31 decembrie 2020, statele UE sa atingă, cel puțin pentru deșeurile de hârtie, metal, plastic și sticlă provenind din deșeurile municipale, un nivel de pregătire pentru reutilizare și reciclare de minimum 50% din cantitatea totală de deșeuri generate.

Cu toate acestea, conform Eurostat, România a înregistrat în anul 2017 o rată foarte scăzută de reciclare a deșeurilor municipale de doar 14% (7% din reciclarea materialelor și 7% din compostare), cu doar un procent în plus față de anul 2010.

Ținând cont ca eliminarea deșeurilor la groapa de gunoi ar trebui sa reprezinte ultima alternativa de gestionare a deșeurilor, este alarmant ca rata acesteia a ajuns până la 70%, în timp ce rata de reciclare stagnează de mai bine de 8 ani.

Cum se face ca, deși exista peste 20 de acte normative în vigoare aferente domeniului deșeurilor, încă sunt probleme majore?

Legislația de mediu a început sa prinda contur încă din 2005, odata cu adoptarea Ordonanței de urgență nr. 195/2005 privind protecția mediului, care stipulează ca autoritățile administrației publice locale au obligația sa asigure, prin serviciile publice și prin operatorii economici responsabili, luarea măsurilor de salubritate a localităților. În 2011 a fost publicată Legea nr. 211/2011 privind regimul deșeurilor, care impunea autorităților locale sa asigure colectarea separată cel puțin pentru următoarele tipuri de deșeuri: hârtie, metal, plastic și sticlă.

Așadar, deși aceasta obligație exista de mai bine de 7 ani, făcând abstracție de cunoscutele clopote colorate (care nu și-au dovedit, însa, utilitatea), cu toții am observat ca doar de câteva luni au început sa rasara la parterul unor blocuri pubelele colorate în albastru și galben, ce permit colectarea separată a deșeurilor de hârtie și plastic.

În vara anului trecut, Guvernul a mai emis o ordonanță de urgență (74/2018), cu scopul de a ușura implementarea legislației europene privind economia circulară, precum și punerea în aplicare a angajamentelor luate în fața Comisiei Europene. Astfel, s-au stabilit instrumentele economice necesare a fi implementate: plătește pentru cât

arunci, raspunderea extinsa a producatorului, sistemul garanție-returnare și contribuția pentru economia circulara.

Totodata, responsabilitatea îndeplinirii condițiilor impuse de UE a fost transferata în seama primariilor și a asociațiilor de dezvoltare intercomunitara (ADI). Ținând cont ca foarte puține ADI-uri sunt funcționale în acest moment, iar infrastructura este slab dezvoltata, va fi aproape imposibil ca aceștia sa dezvolte și sa puna în aplicare în mai puțin de doi ani un sistem eficient de gestionare a deșeurilor.

Astfel, la aproape un an de la apariția actului normativ care definește modul în care va funcționa întregul mecanism de reciclare/valorificare a deșeurilor de ambalaje, exista în continuare foarte multe semne de întrebare, iar piața reciclării deșeurilor de ambalaje este în acest moment blocata în așteptarea unor clarificari din partea autorităților.

În acest context, Ministerul Mediului și-a asumat publicarea unui ghid cu recomandari pentru aplicarea modificarilor legislative introduse prin OUG nr. 74/2018, acesta nefiind însă reglementat printr-un Ordin de ministru pentru a avea putere de aplicare.

Ce recomandari aduce totuși acest Ghid orientativ?

În funcție de sistemul de colectare implementat, numarul de fracții colectate separat de firmele de salubritate poate varia de la 2 fracții (umed și uscat), la 5 fracții (hârtie/carton, plastic/metal, sticla, deșeuri verzi și deșeuri reziduale).

Primariile, care sunt responsabile cu asigurarea salubrității localităților, ar trebui sa asigure investițiile necesare pentru colectarea separata a deșeurilor reziduale și a celor reciclabile și actualizarea tarifelor în vederea integrării costurilor suplimentare aparute.

Tarifele/taxele distincte defalcate trebuie comunicate beneficiarilor (populației și agenților economici) în vederea conștientizării importanței colectării separate a deșeurilor reciclabile.

Reguli și sancțiuni pentru populație și agenții economici

Cetățenii care nu colecteaza în mod corect deșeurile vor trebui sa plateasca tarife/taxe de 1,5 sau de 2-3 ori mai mari față de cele stabilite pentru colectarea corecta.

Operatorul de salubritate va avea dreptul reîncadrării deșeurilor reciclabile, respectiv a biodeșeurilor, în deșeuri reziduale cu aplicarea tarifului respectiv, deopotriva cu sancțiunea mai sus amintita, daca se constata un grad de impurificare a acestora mai mare de 25% pentru reciclabile, respectiv 10% pentru biodeșeuri. Suntem curioși cum va proceda firma de salubritate pentru a determina procentul respectiv, având în vedere ca nu s-a stabilit o metodologie de calcul unitara la nivel național.

În concluzie, putem spune ca deja exista majoritatea ingredientelor necesare evoluției sistemului de colectare și reciclare a deșeurilor în România. Cadrul legal a fost completat cu instrumentele necesare, ramâne de vazut daca aceste ultime clarificari sunt suficiente pentru ca România sa porneasca pe o traiectorie ascendenta în domeniul reciclării.

Doar printr-o implicare și cooperare activa între sectorul public și cel privat, împreuna cu o educare constanta a cetățenilor, vom putea progresa catre o economie circulara. În cazul nerespectării obligațiilor asumate, Curtea de Justiție a Uniunii Europene poate impune României plata unei sume forfetare ce depășește 1 milion euro plus penalități pentru fiecare zi de întârziere.

